СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 261. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 9-го листопаду 1939. No. 261. Jersey City, N. J., Thursday, November 9, 1939 VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BERgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗІГНОРУВАЛИ СОВЕТСЬКИЙ БАЛЬ

ВАШИНҐТОН. — З нагоди 22-гої річниці большевицької революції советська амбасада у Вашинґтоні влаштувала великий бенкет, на який запросила цілий американський секретаріят, усіх вищих урядовців та всіх конґресменів і сенаторів. Запрошено також майже всіх чужинецьких представників, амбасадорів та послів. Але не всі приняли запрошення. Замітне те, що зпоміж державних секретарів ніхто не прийшов на той бенкет. А також було дуже мало сенаторів та конґресменів. Президент Рузвелт цього року не вислав советському урядові ніяких побажань з нагоди цього большевицького свята. Загально стверджують, що причиною цього є напружені відносини між Советами та Америкою, внаслідок історії з кораблем „Сити оф Флинт" та внаслідок критики Рузвелта з боку советського премієра Молотова.

Серед чужинецьких представників не було майже ні одного амбасадора, а були лише їхні заступники, секретарі амбасад та радники. Самі амбасадори випросились від бенкету якимись „важними справами".

В НЮ ЙОРКУ ПЕРЕМОГЛИ ДЕМОКРАТИ.

НЮ ЙОРК. — Републиканці й однодумці посадника Ля Ґвардії потерпіли погану поразку в минулих виборах на ріжні важні муніципальні, судівничі та стейтові становища. Переможцями вийшли ті, яких виставляла Тамені Гол. Провідники Тамені Голу з цеї нагоди висказували велику радість, кажучи, що це є доказом, що люди знов набирають довіря до цеї організації. Участь виборців цього року була дуже мала й було мало заціkавлення у кандидатах.

ПРОЄКТ „ШИНКИ І ЯЄЦЬ" ПРОВАЛИВСЯ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Каліфорнійський плян вставити в конституцію точку, на основі якої всі люди поверх 50 року життя, що не є заняті та не мають більше майна як $25,000, діставалиб по $30 що тижня пенсії, виборці в минулих виборах відкинули. Два рази більше голосувало проти, ніж за. З цього приводу всі консервативні кола висказують велику радість. Бо колиб цей плян був прийнятий, то небаром стейт Каліфорнія збанкротував би, а старші люди вcеодно не діставалиб пенсії, говорять вони.

ВПАВ ТАКОЖ ПОДІБНИЙ ОГАЙСЬКИЙ ПЛЯН.

КЛИВЛЕНД. — Виборці відкинули також значною більшістю голосів подібний плян в стейті Огайо, на основі якого провідники, Біґельов і Миликен, обіцювали людям поверх 60 року життя місячні пенсії у висоті $50 для тих, що вільні, а $80 для подружої пари. Біґельов заявив, що боротьби він не перериває. А в наступних президентських виборах люди певно заявляться за той плян у більшості.

НЮЙОРСЬКИЙ СТЕЙТ УХВАЛИВ ЛЕҐАЛІЗУВАТИ КІНСЬКІ ПЕРЕГОНИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський стейт у великій більшості голосів заявився за те, щоб змінити постанову стейтової конституції, яка забороняє в тім стейті заклади на кінські перегони. Фактично заклади на кінські перегони і так існують, але ніби нелеґально. На тім тратить стейт що року десять міліонів долярів на податках.

РУЗВЕЛТ РОЗВАЖАЄ СПРАВУ ПЕРЕНЕСЕННЯ КОРАБЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт висказався прихильно за те, щоб морська комісія одобрила прохання „Юнайтед Стейтс Лайнс", щоб дозволено їй перенести девять своїх кораблів під чужий, панамський прапор та в той спосіб уможливити тим кораблям дальше плавання та роблення бизнесу між Америкою й Европою. Водночас президент звелів морській комісії ту справу ще раз добре передумати, поки вона дасть у тій справі рішення. Замітне те, що секретар Гол висказався зовсім противно, ніж президент на ту саму справу. Він сказав, що не добре є переносити ті кораблі під чужі прапори, бо через те обходиться той невтральностевий закон, що його недавно ухвалено.

УДАР У ПОЛІТИЧНУ МАШИНУ В ЙОНКЕРСІ.

ЙОНКЕРС. — Місто Йонкерс попробувало одного такого експерименту, якого не пробували інші міста, а який, коли покажеться успішним, готов бути взірцем і для інших міст. Отож місцеві бизнесмені й люди продукції рішили змагатися з місцевою політикарською машиною, якої професія є — лише політикарство. В останніх виборах вони поставили своїх кандидатів і тих кандидатів населення міцно піддержало. Політична машина через те зазнала тяжкого удару.

БРАВДЕРОВІ ГРОЗИТЬ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС

ГАЙД ПАРК. — Серед найближчих співробітників президента Рузвелта є така думка, що промова комуністичного провідника Ерла Бравдера, в якій він закликав американських комуністів довершити „скорий перехід" до комуністичного ладу, готова потягнути його перед суд за підбурювання людей до перевороту. Висказ „скорий перехід" можна дуже легко толкувати як „революцію". А це є неконституційне і караюе законом.

МИНУЛА ВІЙНА АМЕРИКИ БУЛА ПОМИЛКОЮ

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної опінії під дирекцією д-ра Ґелопа зробило розсліди над справою — чи добре зробила Америка, що в 1917 році вступила до світової війни, чи не добре? На це питання тепер відповіло 68% людей, що зле зробила, а 32%, що добре. Замітне те, що два роки тому, в 1937 році, було навпаки, 70% думали, що добре, а 30%, що зле.

ЗАКЛИКУЄ УПРОЩУВАТИ РЕСТОРАННИЙ КОРМ

НЮ ЙОРК. — На конвенції представників куховарської штуки президент готелю Волдорф Асторія закликав приявних, щоб вони старалися ступнево занехати подавання харчів „а ля карт", а то тому, що той спосіб перестарілий і дуже дорогий. Багато корму при тім марнується, а за той корм мусять платити клієнти. Затекраще добирати корм для вечер і обідів та подавати готове „меню". В той спосіб скористають люди і ресторанники.

ПІЙМАЛИ ВЕЛИКУ ГРАБІЖНИЦЬКУ ШАЙКУ

Нюйорська поліція арештувала трьох чоловіків і одну жінку, котрим вона закидує приналежність до грабіжницької шайки, яка за чотири останні роки награбила дорогоцінностей на суму пів міліона долярів. Обдирали вони головно людей, що відвідували „нічні клюби".

СМЕРТЬ ВІД ДИНАМІТУ

Четверо людей згинуло, як у фабриці Дю Понта в Джаплині, Мізурі, вибухли півтори тисячі фунтів динаміту.

Вони були заняті пакуванням динаміту в гарматні кулі. У фабриці працювали тоді 55 робітників, але вони всі, за винятком 4, вийшли ціло. Вибух знищив дім та машини й розбив вікна в двох місцевостях.

ЗЕМЛЕТРУС НА КУБІ

У містах Ремедіос, Кайбаріен і Буена Віста, в провінції Санта Кляра, на Кубі, давсь відчути у вівторок рано сильний, але короткий землетрус. Він сильно налякав населення, але шкоди не зробив.

Давсь він відчути теж на острові Гайті. Каліцтва серед людей були наслідком метушні, викликаної землетрусом.

НАПАД ПОЛЯКА НА ЖИДА.

Тома Брекер, поляк у Торонті, був арештований за те, що покалічив жида, Л. Мілера, збирача лахів. Згідно з зізнанням свідків, як не сказав один з детективів, між Брекером і Мілером зайшла суперечка, в якій Брекер загрозив жидові, що його повісить. Кажуть, що напасник заклав петлю на жидову шию і волочив його по землі, водночас копаючи його в лице і по цілім тілі. 70-літній жид знаходиться тепер в шпиталі, а Брекер в арешті.

ІТАЛІЯ ПРОТИ СОВЕТІВ

РИМ. — Італія змінює цілковито своє відношення до Советів, себто стає дуже виразно на протисоветському становищі. Це звязане головно з намаганням Советів опанувати Балкан, себто територію, яка, на думку Італії, повинна бути в сфері її політичних впливів. Фашистівський речник Вірджініо Ґайда пише, що коли Совети кажуть, що теперішня війна є „імперіялістична" і „плютократична", то вони також є в тій війні, не менше як інші держави. Італія, пише Ґайда, заховує повну невтральність, а Совети пишуть про її мирову політику, що вона жде на відповідну хвилю, щоби потім на війні скористати, перехилюючись на ту сторону, яка її вигідніша. Совети, пише Ґайда, голосять це тоді, коли вони самі, як Німеччина переморили Польщу, кинулися за добичю, користаючи з вигідного для них положення.

І ЧІЛЕ БЕРЕТЬСЯ ДО ВЕНЕРИЧНИХ НЕДУГ

Чілійський конґрес почав обдумувати засоби для боротьби проти венеричних недуг. Між іншим пропонується закон, на основі котрого не мається давати шлюбу людям, що не предложать свідоцтва здоровля.

ПРИЗНАВСЯ ДО ПОДВІЙНОГО ВБИВСТВА

Гарі Ор, 22-літний ткач вовни у Вінчестері, Вірджінія, признався прокураторії, що він убив свою тещу, панію Милер, і Самуела Картера, фармера. Він винує свою тещу за розбивання його подружого життя.

УЧАТЬ ФІЛЬМОЮ, ЯК НЕ ПОЛЮВАТИ

Мисливська комісія стейту Пенсилвенія приготовила й пустила в курс фільми, які мають на цілі навчити мисливих, як не повинно полювати. Вона повчає початкуючих мисливих, яка поведінка може легко довести до випадку на полюванні.

ДОМАҐАЮТЬСЯ ДЕПОРТАЦІЇ КОНСУЛЯ

Відділ „Німецько-Американської Ліґи для Культури" в Сан Франціско ухвалив на своїх зборах резолюцію з закликом до федерального уряду депортувати капітана Фріца Відемана, німецького консуля в Сан Франціску, „в інтересі безпечества Америки".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВОРОШИЛОВ В ОБОРОНІ ПОЛІТИКИ СТАЛІНА СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

МОСКВА. — Цьогорічну річницю Жовтневої Революції відсвятковано, як бувало, великою військовою парадою, яка цього року була найбільша з усіх попередніх. Між іншим було в параді 206 появів, повно ріжного роду війська, літаків і т. п. З політичного боку була знаменною промова народнього комісаря оборони, маршала Ворошилова. Він повитав представників із західньо-українських і білоруських земель і в звязку з тим привітом підкреслив „далекосяглу" політику Сталіна і його союз з Німеччиною. Вину за теперішню війну скинув Ворошилов на Англію і Францію.

ДІМІТРОВ ВИПРАВДУЄ НІМЕЧЧИНУ.

МОСКВА. — Юрій Дімітров, генеральний секретар Комуністичного Інтернаціоналу, пишучи про відношення комуністів до теперішньої війни, твердить, що це Англія і Франція намагалися втягнути Німеччину до війни з Советами, на що Німеччина не згодилась і заключила з Советами союз. Тільки дурний шарлятан, пише Дімітров, не розуміє цього, що ця війна між Німеччиною й Англією та Францією йде за посідання кольоній і сирівців, які є в руках аліянтів, а до чого зголошує свої претенсії також і Німеччина. Дімітров називає Злучені Держави „гіпокритом" і „найбільшою капіталістичною потугою", що навіть „пальця не піднесла", коли Японія напала на Китай, а навпаки ще піддержує війну на Далекому Сході задля імперіялістичних цілей. А тепер хоче тягнути зиски з продовження війни в Европі. Такими „гіпокритами", пише Дімітров, є також інші, ніби невтральні, держави, що не змагають до миру, а тільки продають свою „невтральність" як який товар. Совети, пише Дімітров, зеднали собі всюди між масами симпатії. Такі самі симпатії є і в німецького народу до Советів. Супроти цього німецький уряд не міг піти на руку Англії й Франції й напасти на Совети.

ЗМІНЯЮТЬ НАЦІСТИЧНИЙ ДЕКАЛЬОҐ.

БЕРЛІН. — Канцлер Гітлер, кажуть, зарядив, щоб викинути з націстичного „декальоґу" всі протикомуністичні й протижидівські кличі.

ДОРАДЖУЮТЬ ПИЛЬНУВАТИ — ШОПЕНА.

БЕРЛІН. — Орган міністерства пропаганди, згадуючи за відозву польського музики Падеревського, звернену до американців у справі допомоги полякам під німецькою окупацією, пише, що краще булоб, коли би Падеревський покинув політику, а більше пильнував композицій Шопена.

ХОЧУТЬ ВРЯТУВАТИ МИР.

АМСТЕРДАМ (Голяндія). — Голяндська королева Вільгельміна і бельгійський король Леопольд вислали телеграми до короля Англії, президента Франції й німецького канцлера, офіруючи своє посередництво у справі замирення аліянтів з Німеччиною.

СЛАБКІ НАДІЇ НА ЗАМИРЕННЯ.

ЛОНДОН. — Англійський уряд бере під пильну розвагу мирове посередництво Голяндії й Бельгії, але політичні кола певні, що з цього нічого не вийде.

БЕРЛІН. — У часі, коли німецька преса атакувала невтральні держави, зокрема Бельгію і Голяндію, що допомагають англійській бльокаді, надійшла відомість про мирове посередництво королевої Вільгельміни і короля Леопольда. Це було великою несподіванкою, але нічим більше.

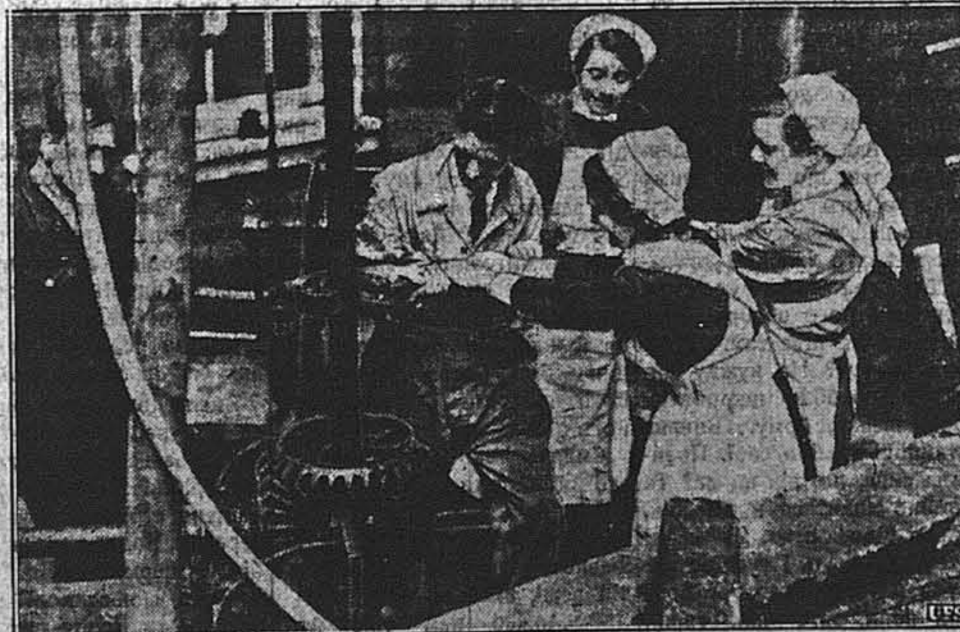
ПРО БУДУЧИЙ МИР І БУДУЧІ ГРАНИЦІ.

ЛОНДОН. — В Англії йде великий натиск на те, щоб уже тепер подати ясно, за що ведеться війна і як виглядатиме мир, якщо аліянти виийдуть переможцями. Відповідаючи тому бажанню, британський міністер заграничних справ, Галіфакс, заявив через радіо, що йде в першу чергу про те, щоб панувало в світі право. Цікаве, що він не обіцював, що будуть відбудовані Чехословаччина, Польща й Австрія в давніх границях. Заповідав, що новий світ, який повстане по війні, знесе перегони в зброєннях і дасть змогу всім народам „жити по свому".

ОБИДВІ СТОРОНИ ПЕВНІ ПЕРЕМОГИ.

ПАРИЖ. — Англійський воєнний командант ґен. Ґорт є певний, що, не зважаючи на те, що Німеччина є під військовим оглядом сильна, вона війни не виграє. А французи певні, що їх летунська сила є краща від німецької, а ця сила вирішить перемогу.

БЕРЛІН. — Німеччина є непереможна. Так твердять націстичні урядові кола. А маршал Ґерінґ твердить, що німецьке летунство є таке, що з ним не зможе зрівнятись ніяке друге, навіть французьке й англійське, разом узявши.

ХОВАЮТЬ РАД.

З огляду на можливість нападу німецьких літаків на Лондон та велику небезпеку від раду для людей, якби так напад відслонив рад, у шпиталі Вестмінстер у Лондоні заховують грам раду у пивницю, 50 стіп під поверхнею землі. Кажуть, що цей кусок раду, розбитий на кусні, міг би вбити 100,000 осіб. Він варт $175,000.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕЗ МАСКИ

З приводу 22. річниці так званої жовтневої, себто большевицької, революції сталися несподівано в Москві дві події, які багато американських газет ставлять на самому фронті першої сторінки як найважніші новинки дня. Одною подією є заклик виконного комітету комінтерну (комуністичного інтернаціоналу), а другою — промова російського премієра Молотова на святі цеї революції.

Заява комінтерну вдерлася на першу сторінку як воєнна новинка, бо в цій заяві провід комінтерну осуджує поголовно керманичів усіх буржуазних країн за таку безоглядну погоню за зисками, що, мовляв, навіть для цих зисків не вагаються вступити до війни. Найзамітніший уступ заклику це той, у котрім ставиться Німеччину нарівні з Англією й Францією: мовляв, пануючі кляси Англії, Франції й Німеччини ведуть війну за панування над світом. В іншому уступі з Францією лучиться Америку, як державу, що разом держать у неволі більше ніж половину людства. Як бачимо, заява справді замітна тим, що провід комінтерну нарешті промовляє проти всіх держав, котрих устрій відмінний від устрою Росії.

Який висновок робить провід комінтерну з цих премісь, можна догадатися. Це старий висновок, котрий з ріжних причин комінтерн уважав кілька років за відповідне не висувати наперед: клич усесвітньої революції. З висуненням його в теперішній мент можна робити висновок, що цей мент провід комінтерну вважає для такого вибуху підходячим.

Большевицький уряд Росії звичайно говорив, що комінтерн це від російського уряду зовсім незалежне тіло, що, мовляв, комінтерн це політична партія, розкинена по ріжних краях світу, яка має самостійну політику, залежну лише від своїх власних рішень. Що правда, світ знав, що в Росії на таку партію, що моглаб вести від уряду незалежну політику, місця нема, але уряди тих держав, що хотіли мати якісь зносини з Росією, показувалися готовими приймати цю заяву Росії, хоч вони знали, що незалежність комінтерну це фікція. Коли світ потребував доказу на розбиття цеї фікції, то він не міг знайти кращого доказу, як його дала ювилейна промова Молотова, котра по суті вийшла з тих самих заложень, що заява проводу комінтерна.

Взяті разом ці дві події розкривають недвозначно політичну гру большевицького уряду Росії. В цілях російського імперіялізму задумує російський уряд оживити наново свою кампанію за комуністичні перевороти по ріжних краях. І буде він у цій кампанії вживати з одного боку сили російської держави, а з другого боку інтернаціональної комуністичної організації.

Слушно кажуть американські газети: ця кампанія може не подобатись, але її суть, цілі й методи принаймні стали тепер ясними.

О. Сновида.

БЕРЕЗА КАРТУЗЬКА

(З останніх днів розвалу Польщі).

1-го вересня львовяни пережили небуденну подію — налет німецьких літаків. Справність польської протилетничої оборони, на яку громадяни Річи Посполитої платили такі велитенські суми, показалася в цей трагічний день „під псом". Людність довідалася про напад лише в хвилині, коли на місто посипалися бомби. Цілили на двірець, але в часі першого налету не влучили; потерпіла тільки Городецька вулиця. Замітне й те, що першу поміч раненим подала Українська Народня Лічниця...

Того самого дня, на приказ з Варшави, переведено масові арешти серед німців і українців на цілій території Польщі й у Львові.

Десь коло пів до девятої ввечері почув я дзвінок. На запит відповідь була така: „прошеи отвожиць!" Я отворив „милим гостям" і в хату ввійшли два поліцаї з карабінами в руці. Сказали, що мають переправодити ревізію за зброєю. Шукали коротко і досить поверхово. Видко було, що дуже спішились. А потім заявили, що я арештований і що мою йти з ними та що „тутай юж пан не вруці".

Минаючи переляканi обличчя сусідів, ми вийшли на вулицю. Внаслідок „утемнення" мешканьців на вулиці було темно, хоч в око стріляй. Тікати? Колиб на вулиці було багато народу, втеча не булаб зовсім безвиглядна. Серед повної темряви стріляти в юрбу може́б конвоїри не насмілились. Але вулиця була безлюдна.

За кілька хвилин мене привели до „ревіру", в подвіря, де вже стояли й сиділи інші арештовані. Чекати довелося недовго. Мене ще з якоюсь мені незнайомою панею посадили до авта. Поліцай сів з нами і повезли десь. Дивлячись крізь вікно, я старався відгадати, куди ми їдемо. Моя сусідка була більш нетерплива, вона все розпитувалася про свого чоловіка та хотіла знати, куди нас везуть. „На Бриґідки", була відповідь.

Двері вязниці відчинилися. В канцелярії побачив я кількадесять українок і укранців, знайомих або знаних з видження. По досить дрібязковій ревізії темними коридорами нас пігнали до камери.

Довго нас у цім „готелі" не тримали. Вже на четвертий вечір, 4. вересня, почули ми незвиклий рух на коридорі. З нього й з деяких уривків речень, якими обмінювалися сторожі, ми зрозуміли, що нас мабуть зараз десь виведуть. До табору?

Вимарш наступив уже в ночі. Вивівши за браму, нам наказали вишикуватися в ряди по вісім у кожнім. Поліцаї метушилися як непритомні і виглядали дуже здденервовано. Кленучи, а іноді роздаючи направо й наліво стусани, вони намагалися найскорше поставити нас у лави. Довкола вже стояв конвой. Коли все було готове, командант, що нас провадив, як показалося, на двірець, сказав коротке таке „пшемувєнє": До кожного, хто зробить крок вправо чи вліво, конвой стрілятиме без попередження, а ззаду за ним кулемет".

„Кроком руш!" — і ціла наша юрба (було нас понад триста люда) рушила в сторону двірця.

Несамовито виглядав цей марш. Ніч була досить темна. Ні одно вікно на вулиці не світилося. Ні одної живої душі довкола цілу дорогу. Ми з цікавістю розглядали спустошення, пороблені німецькими літаками, або пошепки порозумівалися з товаришами.

Вже розвиднювалося, коли ми прийшли на двірець. Нас запровадили до приїздової — направо — галі і в ній ми ждали кілька годин, аж буде готовий наш поїзд.

Потім нас пігнали на перон, де й посадили до мішаного потягу, в якому їхало кількадесять пасажирів (з вибухом війни Польща застановила пасажирську їзду; користати з неї можна було у виняткових випадках за дозволом старости). Нас розмістили у вагонах для худоби, по трицять чи по сорок людей у кожнім.

Одні двері воза були замкнуті на засув і колодку, другі напів відчинені. У вилеті дверей стояли або сиділи по три резервісти. Коло 9-тої рано поїзд рушив.

Їсти мали ми те, що кожному вдалося захопити з дому. Наші конвоїри не дали нам нічого. Спати треба було на голих дошках, навіть соломи не було. Все до останнього стебла здерла для своїх потреб армія вже в перший день війни.

Їзда була одноманітна й нудна. Як минали стації, тоді ми старалися висунутися наперед, ближче дверей. Ануж на стації хтось із знайомих уздрить. „Швейки" - резервісти, що стерегли нас, не визначались особливою военною „спренжистістю". Були це свіжо мобілізовані селяни, не такі вже молоді, і особливим патріотизмом польським не визначалися. З ними можна було говорити, увійти в контакт, а декому в нас удалося навіть через одного зо „швейків" передати до Львова записку. На жаль, було це безпредметове, бо „швейків" не пустили назад до Львова (на що ми надіялися), а Львів хутко був занятий німцями (а потім большевиками), внаслідок хуткого темпа, з яким німці ліквідували польську державу.

Їхали ми на Сапіжанку. Куди нас везуть? Товариші подорожи висловлювали ріжні припущення. Одні говорили про якийсь табор інтернованих у Сарнах, другі — в Сєдльцах, треті — коло Вильна. Я про це не чув, натомісць аж занадто знав про Картузьку Березу, яка лежала саме в напрямку, в якім нас везли.

Тікати мабуть і тут не було як. Правда, наші „швейки" не виглядали дуже войовничо і не дуже пильно стерегли свої карабіни. Бігаючи нераз на стацію, один чи другий з них завше лишав свій карабін під опікою колег, хоч і діставав лайку за це від команданта поїзду. „Карабін — то твоя права ренка! Мусіш завше го мєць пши собє!" — повчав він наших конвоїрів. Але це мало що помагало... Та всеж тікати не було як... Приказ звучав: стріляти без попередження.

Трималися ми в нашім вагоні недарма. Лиш один дістав серцевого нападу, чи падачку. В судорогах почав він борсатися на долівці, мов риба на березі, і сильно нотовкся, хоч кілька тримали його за руки й за ноги. Коли ми через наших „швейків" звернулися до команданта, щоб закликав лікаря - українця, що їхав у сусіднім вагоні, командант коротко відгримнув: „нєх здиха!"

Ось ми на стації Ковель. Щойно перед місяцем, в липні, провів я коло цього міста вакації. Озеро, верби, срібні українські ночі, ясні як день, а в день повно сонця і запаху квітів, гамору і сміху молодих голосів. Тепер навкола був бруд і сопух вагону для худоби, три флеґматичні й байдужі швейки, багнеті і монотонний туркіт воза.

Куди нас везуть?

(Кінець буде).

ХТО ПОПИРАЄ БІЗНЕСИ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", ТОЙ ПОПИРАЄ „СВОБОДУ".

Промова Ерла Бравдера

Головний секретар американської комуністичної партії, Ерл Бравдер, котрий є тепер під судовими дохожденнями за фальшування пошпорту, виголосив минулої неділі в Бостоні промову, в якій закликав американських комуністів у швидким темпі доверщити в Америці такого самого перевороту, який доконали комуністи в Росії. Як бачимо, то американським комунарам забаглося мати в Америці таку саму деспотичну, жорстоку владу, яку держить Сталін у Советах.

Бравдер накидався мокрим рядном на адміністрацію Рузвелта та називав її „реакційною", що запродалась капіталістичним інтересам. Закидав Рузвелтові, що той пре до війни в Европі, на те... щоб ратувати імперіялістичну війну Англії та Франції. Він говорив, що в Англії та Франції фактично нема ніякої демократії, а їх режіми цілком не ріжняться від фашистівських режімів. Навіть американську демократію цей комуністичний провідник ставив у наводових знаках. Зате захвалював демократію в Советах... Так, там казав він, то вже є справжня демократія...

Виринає питання, чом ці большевицькі агенти в Америці, включаючи до них і наших большевиків, нагло починають ось так змінювати фронт і так дуже лаяти Англію, Францію, а навіть Америку, включаючи Рузвелта та його адміністрацію, яку ще донедавна так дуже вихвалювали? Що змінилось під соціяльним оглядом у тій адміністрації? Чи може Рузвелт нагло зупинив свою політику „нового розділу"? — Ні. А може він нагло перестав американських капіталістів обкладати великими податками, даючи їм у той спосіб полекшу й можливість знов „пороєти в салі"? — Також ні. А може Рузвелт вплинув на конґрес, щоб той уневажнив закон про плати і висоту годин праці; закон про взаємовідносини в праці; закон безробітнеьих обезпечень та старечих пенсій? — Також ні. А може розвязав цілу організацію „Доблю Пі Ей" та перестав давати підмоги безробітним? — Також ні. А може часом американський уряд запровадив диктатуру, наложив цензуру на часописи та на прилюдні зібрання, розвязав усі політичні партії, подібно, як це зробив „товариш" Сталін? І це ні.

Чому нагло большевицькі агенти змінили фронт і зачали гавкати на адміністрацію Рузвелта, називаючи її „непоступовою", „реакційною", „ворогом для робітництва"?

А тому, що Рузвелт в останніх тижнях, у звязку з історією корабля „Сіти оф Флинт", висказався кілька разів неприхильно проти Советів. Також тому, що Рузвелт впливав на знесення ембарґа, що дає поміч Англії й Франції, чим, очевидно, ослабкою нового приятеля Сталіна, Гітлера.

Замітне й те, що комуністи є тепер проти Рузвелта ще й тому, що він нічого не робить, щоб зупинити конґресмена Даєса, який з таким запалом взявся розкривати діяльність комуністів. Справді Рузвелт назвав діяльність Даєса (у звязку з опублікованням списку комуністів на державних посадах) „низькою", але комуністичним перевертним елементам і того мало. Вони хотіли, щоб Рузвелт таки вжив усієї своєї сили, з верхом, щоб охоронити комуністів і дозволити їм безкарно далі підточувати американську суспільну систему та приспішувати переворот, до якого закликав Бравдер. А коли президент не хоче йти їм аж так далеко на уступки, вони відразу грозять йому та називають „реакціонером", „ворогом робітництва".

Подібне відношення забирають тепер большевицькі агенти в Америці супроти Англії і Франції, які ще недавно були „найбільші демократичні краї на світі", що їх треба було „обороняти перед наступом проклятого фашизму і націзму". Тепер у них режими „такі самі, як у фашистівських диктатурах". А навіть гірші; бо тепер, як це сказав у згаданій промові Бравдер, „Англія і Франція ведуть імперіялістичну, нападницьку війну" а Гітлер обороняється...

Те лицемірство большевиків повинні собі добре затямити ріжні „симпатики" большевиків серед робітництва. Бо большевицькі агенти по цілім світі довгі роки використовували робітників для своїх цілей, щоб оборонити жорстокий сталінський режім перед зростаючою неприхильною опінією за границею. Тим агентам ніколи не йшло про добро рбітників, по хребті робітничої кляси ці злочинні агенти хотіли лиш осягнути свою власну сатанічну ціль.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Мартин Кукучін. (Матвій Бенцур).

ДО ШКОЛИ

(Образок із життя словацького народу).

(3)

— Сядьмо трохи — каже батько. — Вже маємо половину дороги. Тепер буде вже лекше, вділ.

Мати розвинула клуночок і подала легеньку, румяну булку. Ніж іде в неї, наче в папір.

— Вдалася — каже гордо мати. — Та бо й мука цього року краща.

Батько лише притакнув головою, та навіть і не глянув на булку. Витягає кресало тай в задумі поглядає на ті гори, що замикають овид. Наче бачить через ті ліси й гори цю рівнину, де поля врожайні. Там був він також і сходив цей край здовж і впоперек.

— Ріжні то краї на світі. Чоловік і не подумав би. Наш бідний, а там двічі до року жнива. В стерні ще виросте гречка.

Рибачиха не слухає, що чоловік говорить. Стільки разів чула вже це. Сперла бороду на руки тай дивиться в землю. Жаль став огортати її. Хотіла собі тим порадити, що відпровадить сина на стацію. Та що з того за потіха, коли її жде довга, сумна подорож назад до дому. Вже тепер боїться її, буде мати з ким погуторити...

— Хто сидить дома, нічого не знає. Стогне до смерти тай гадає, що воно мусить так бути. А то як передістанешся через ці гори, отворяться тобі очі. Там благословення Боже паде з неба готове, лише збирати його. Худібки гарної повні стайні, воли великі, а коні! Щож у нас? Ми вбогі!

— То вбогих там нема? — доскулює йому жінка.

— Ну, бідного також знайдеш. Таитим Бог дає врожай, а нам талант до праці. Що нам не зародить, те доробимо руками. Там господар навіть не молотить, бо навіщо, коли прийдуть верховинці. Ще дістануть прожиток і заберуть заплату. Так при багатстві й біда тримається, коли робота смердить. Та хто роботи не боїться, той має перед собою три світи. Я ночував у господарів, що мають усе білий хліб на столі. Мясо бодай раз на тиждень.

— В нас також добре тому, хто любить працювати, — запримітила мати.

— Добре, та хіба лише ми скажемо, що добре. Колиб тамті бачили наш добробут, плакалиб над нами. Я стидаюся згадувати, що через зиму заколю всього одну безрогу. Добре в нас, а чомуж ніхто не вернеться, хто вже там дістався? Таж той добробут мусів би тягнути його в гори. Андрійко також піде там. Щож робив би тут? На нужду дивитися? Бараболю шкробати?

Очі заясніли йому. Виявив найтайніші наміри свої. Позирає на сина, що він на це? Та Андрійко дивиться в той бік, де його рідне село. В серці росте йому жаль і туга за тими горами. Не дуже то врожайні вони, зате які гарні, любі. Деж у світі є ще такий край, що так промовляв би до серця? Ні, він не знає такого краю! Не їсть дома такого, як то дістають із дому його батько тоди товариші, про що мріє його батько, а всеж йому воно смакує при батьківському столі. А ось його відсунули від того стола. Чого? Сам не знає. Знає, що там нема для нього пристановища. Тож він справжній сирота, хоч має батька й неньку.

Відвернувся та втирав сльози. Мати лише додумується, чого плаче її дитина. Та вона тим усім рада. Знає, чому те все діється. Знає, що з того смутку виросте велика потіха. Буде щасливий, самостійний, для людей пожиточний. Таж вона так гаряче молиться, а воно сповниться їй, вона вірить у це й жде. Начеб хотіла втишити біль сина, погладжує його по голові, пригладжує його.

Сидять так, кожне заняте своїми жалями та думками, тай не бачать, що сонце піднімається вгору. Щойно, як віддізвався дзвін на дубровецькій вежі, сказала мати:

— Можеб нам уже йти. Краще скорше прийти й заждати, як спізнитися.

Андрійко зірвався перший. Тепер жде його радість — подорож залізницею. Батько, що знову йде попереду, з клунком, перевішеним через ліве плече — здається синові — так поволеньки йде...

— Там під тією межею є добра вода. Бе зпід липи. Не така, як наша, такої ти ще не пила.

І Рибак чимчикує стернею до межі, а за ним жінка й син.

Криничка обложена обтовченими камінцями. З дна добуваються бульки. Вода чиста, довкола неї холодок. Сіли собі, а Рибачиха не може нахвалитися цієї води, така свіжа, холодна, а бе до носа. Навіть Андрійко не жалує, що завернули з дороги. Почувається добре, начеб йому нових сил налили в жилки.

Вдалі показалася ріка, мряка вже над нею не налягає. Відділюється від води, наче від срібної стяжки, обмиває коріння стрімкої бучини. Над берегом розложилося село з білою церковцею.

— То Поважна — пояснює батько. — Вгору вже не підемо.

Андрійкові серце жвавіще забилось, очі заблищали. Село наче кличе його, таке гарне й миле.

— Ну, вже не будемо довго разом, — каже мати, що осталася значно позаду батька.

На серці їй тяжко, слова застрягають у горлі.

— А пиши! Колиб я вміла, писалаб що неділі, та в нас не вчили. А Бога бійся.

Так приговорює до нього, так повчає. Все те знані слова, а все нові, коли їх мати говорить. В її голосі пробивається жаль і тривога. Бож не знає, що жде її сина. Може яке нещастя, може смерть. А дитина самісенька в чужому світі, нема кому допильнувати її. Тому заздалегідь напоминає його, перестерігає, повчає, потішає. Хоч Андрійко думає вже над чим іншим, усеж неньчині слова до серця дорогу знаходять. (Д. буде).

НЕ БОЇТЬСЯ ВІЙНИ.

Не зважаючи на великі небезпеки на морю через війну, капітан Ервинґ Джансон вибрався з жінкаю й двома дітьми на подорож довкола світу на своїм „скунері".

НА РІЖНІ ТЕМИ

„КОНТРОЛЮЙТЕ КОНТРОЛІ!"

Такий клич підняли англійські бізнесмени проти ріжних обмежень свобідного ведення бізнесу, заведених англійським урядом від виповідження війни.

Закидають урядові, що його бюра посувають контролю над бізнесом далі, як цього вимагає воєнна потреба. Протестуючі навіть придумали на цю зайву контролю назву „контролайтіс", що значить стільки, що: недуга контролювання.

У деяких людей і народів ця охота контролювати справді переходить у хоробливі форми й прибирає ненормальні розміри. Лише в людей, що цінять свою свободу й чужу, контроля сягає так далеко, як далеко сягає потреба. У вихвхнених людей контролюється просто для контролі, щоби показати владу чи право контролювати, для сикатури контрольованих, чи для яких інших кручених мотивів.

І ВІД МУРИНА.

Мабуть усі американські ґазети обнесли вістку про смерть мурина Джана Роя Линча, що помер оноді в Шікаґу в 92. році життя. Здавалося, що в житті мурина не можна нічого навчитися, та американські газети загально помітили при подачі його життєпису як важні факти: його рабство в молодості, його звільнення з рабства по громадянській війні, його трикротне послування в американськім конґресі, його службу у війні Америки проти Еспанії.

Що з життя мурина не можна нічого навчитися, здається тим, які самі собі невідомо мають почуття своєї нижчости й рівночасно почуття нижчости мурина. Людина, яка таких почувань не має, може вчитися дещо пожиточного й з життя мурина, колишнього раба.

Читаємо, наприклад, що цей бувший раб, вийшовши на свободу, передовсім старався добитись освіти: днями працював, а вечорами ходив до школи. Це мабуть важніше, ніж його послування, котре в періоді по громадянській війні не свідчить ні про здібності, ні про сильні зусилля.

НА ДВОХ СТІЛЬЦЯХ ВАЖЧЕ СИДІТИ, НІЖ НА ОДНОМУ.

О. Тісо, президент Словаччини, має поважні клопоти з Ватиканом; він вислав до Ватикану телеґраму з заявою послуху, але таку саму телеграму післав до німецького диктатора Гітлера.

Цим папа почувся ображений, бо Гітлер здавна веде безпощадну кампанію проти католицької церкви.

Ватикан здавна розумів, що серед таких обставин, коли Словаччина залежна від націстичної Німеччини, а ця веде кампанію проти католицької церкви, католицькому священикові дуже важко брати на себе якийсь уряд у Словаччині, та ще такий визначний, як уряд президента. Ватикан прочував, що сидіти на двох стільцях, льояльности до Ватикану й льояльности до Берліну, як Берлін з Ватиканом сваряться, буде важко. І о. Тісо своїми телеграмами саме це доказував, що служити двом важко.

НА КОГО ПОКЛАДАЮТЬСЯ,

У Братиславі, столиці Словаччини, прийшло до заворушень словацької юрби, зверненої проти двох мадярських часописів. Ці часописи виступають в обороні мадярської меншини в Словаччині, а юрба, що на них напала, прийшла з віча, на котрому осуджувано мінхенське рішення.

Чого хоче мадярська меншина в Словаччині, знаємо добре. Не хоче вона рівноуправлення зо словаками, а хоче прилучення Словаччини до Мадярщини й перемінення більшости в Словаччині на меншість у Мадярщині. Якби таке сталося, то мадярська меншина в Словаччині сталаб частиною пануючої нації в Мадярщині.

Тому й не можна дуже дивуватися словакам, що виступають проти мадярської аґітації. Одначе чи думають вони самі змиритися з мадярами? Чи може розраховують на якусь чужу поміч? Від охочих до таких „допомог" в Европі тепер аж кишить...

ГАНЕБНА РІЧНИЦЯ.

У четвер минулого тижня минув рік від мінхенського рішення, котрим віддано Ужгород і Мукачів у мадярські руки.

З того приводу мадярський уряд вислав телеграфічні подяки за рішення графові Чіанові, італійському міністрові заграничних справ, і фон Рібентропові, німецькому міністрові заграничних справ.

„Честь, кому честь".

І така, яка за таке діло належиться.

„НО БЕД ФІЛИНГЗ".

Американські газети принесли фотографії недавнього бенкету відомого товариства „Вай-Ем-Сі-Ей" у готелі Волдорф-Асторія в Ню Йорку. На фотографії сидять з одного боку тостмайстера Герберт Гувер, з другого Алфред Смит.

Замітно, що Гувер і Смит були колись при тих самих виборах кандидатами противних партій на уряд президента Злучених Держав. Судячи з фотографії, можнаб думати, що ті вибори виграв був Смит. На ділі виграв їх був Гувер.

ЗАВЕДЕНІ НАДІЇ.

Доносять з Москви до „Ню Йорк Таймсу", що багато німецьких надій на добуття поживи від совєтської Росії мусять розбитися з простої причини, що ленінградський канал не досить глибокий, щоби пускати кораблі, які занурюються глибше ніж 14 стіп.

Донесення признає, що канал є досить широкий на великі кораблі.

Це така потіха, як потіха того, що нарікав за те, що нивка, за котру він солоно заплатив, така вузька й коротка, і діставв від продавця потіху: „Подумайте лише, яка вона глибока!"

„Ню Йорк Таймс" дає своєму донесенню про прилучення Західної України до совєтського союзу заголовок: Soviet Embraces Western Ukraine, себто: „Совєти обняли Західну Україну".

Образово сказано.

Як відомо, рисівники звичайно рисують Росію як великого медведя.

Цікаво: як буде почуватися Західня Україна в цих обіймах.

ЗА ЧИЇМИ СЛІДАМИ?

Говорив Панчишин, перший промовець делегації Західньої України, перед всеросійським парляментом: „Червона армія привернула українцям нагоду жити вільним життям".

Звідки взяв Панчишин ці слова? Чи не читав він подорозі в Москву промови Скрипника?

ПРОМОВНИЦЬКА ГАРЯЧКА.

Розглядає якийсь лікар так звану атлетичну гарячку: мовляв, атлети при сильних вправах дістають вищу температуру, щось у роді гарячки.

Здається, що дехто з делегації Західньої України мусів робити якісь сильні вправи, коли наплів у Москві немовби з гарячки про „наше сонце, нашого розумного, відважного, великого товариша й учителя", і віднісь ці слова не до Шевченка, ані до Франка, а до... Сталіна!

В. Д. ГЕРИДЖ ДІСТАЄТЬСЯ ДО ПАРЛЯМЕНТУ

В однім з попередніх чисел „Свободи" була згадка, що в Канаді повстала нова політична партія, що назвала себе „Новою Демократією". Її творцем і організатором є В. Д. Геридж, визначний член консервативної партії, шваґер бувшого премієра і лідера консерватистів Р. Бенета, бувший посол Канади до Вашингтону та адвокат в Отаві, досить маєтний чоловік. Завданням „Нової Демократії" мало би бути поширення прав населення Канади та віддання в його руки законодатним способом, як це саме сталось у Новій Зеляндії, контролі монетарної і контролі кредиту, яка то контроля є тепер у руках банкирів і фінансистів. Якщо канадійський нарід одержить ту контролю, то розжиже собі щасливим, безжурним життям. Через те, що обі головні політичні партії в Канаді, консервативна і ліберальна, які на переміну є при керми домінії, на ніякі корисні реформи для народу погодитись не хочуть, то їх треба повалити при наступних загальних виборах. На послів треба вибирати тих, що є за таку реформу, яку пропонує п. Геридж і котрих називає п. Геридж „новими демократами". Геридж візвав усі поступові партії в Канаді, щоб приступали з ним до спілки в переведенні тих значених реформ. До співпраці з Гериджом зголосились лиш суспільно - кредитовці з премієром Ейбергартом на чолі і комуністи. Соціялісти з партії федерації Кооперативної Господарки (С. С. Ф.) від спілки з Гериджом відмовляються і відхрещуються і не хочуть стати „новими демократами". У своїх промовах Геридж страшить населення тим, що Канаді грозить фашизм. Той фашизм впровадять обі старі партії, консервативна і ліберальна, створивши юнійний уряд, по поблідних наступних виборах. Тепер п. Гериджеві усміхнулося щастя і він готов дістатись до отавського парляменту, не чекаючи навіть на загальні домініяльні вибори.

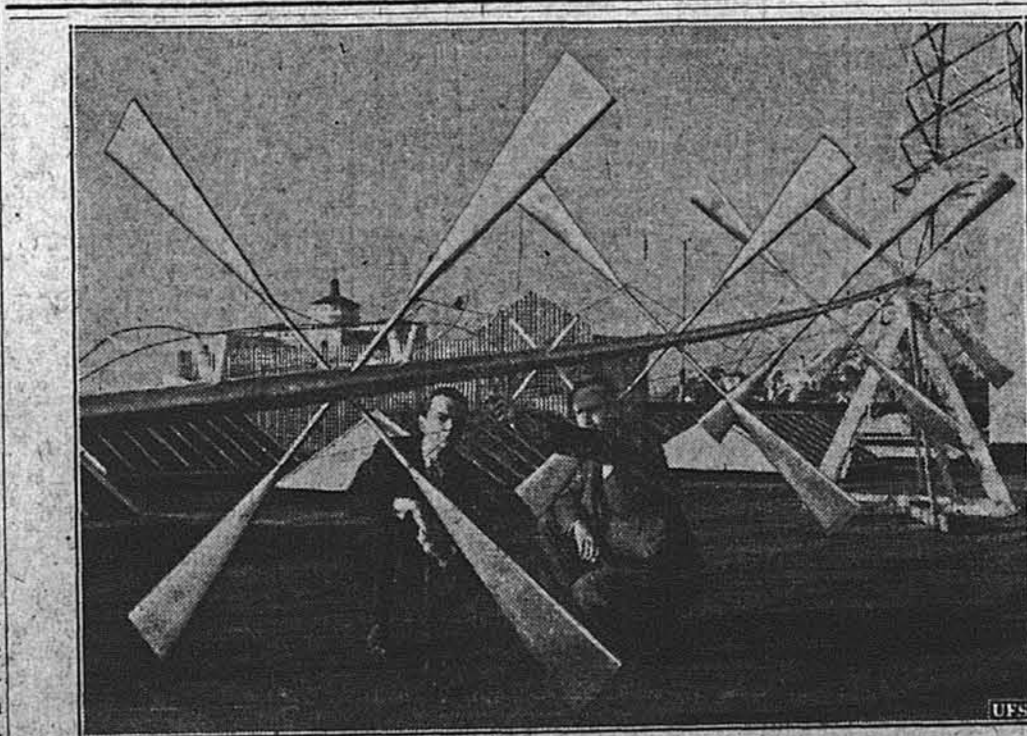
Суспільно - кредитовий посол до отавського парляменту з округи Киндерслі в Саскачевані, О. Б. Еліот, зрікся несподівано посольського мандату. У тій окрузі мусять відбутися перед січневою сесією домініяльного парляменту доповнюючі вибори. Суспільно-кредитовці згаданої округи звернулись до Гериджа з просьбою приняти кандидатуру в цій окрузі і кандидувати як „новий демократ". Геридж кандидатуру охотно приняв і якщо вийде послом, буде правдоподібно головою третьої більшої партії в отавськім парляменті, що перехрестилась недавно зо суспільно - кредитовців на „нових демократів". Ця парляментарна група числитиме разом з Гериджем 16 членів. Ліберальна партія, якої головою є премієр Мекензі Кінґ має в парляменті 174 послів, а консервативна зо своїм провідником д-р Менионом 39 послів.

Кажуть також, що Геридж має стати наслідником у проводі суспільно - кредитовців по В. Ейбергартові. У такім випадку всі суспільно - кредитовці не тільки ті, що посують до Отави, але і албертійські перехрестяться на „нових демократів". Як „нові демократи", а не суспільно - кредитовці будуть вони знову кандидувати до албертійської леґіслатури у наступних провінціяльних виборах. Це буде для них корисне, бо не будуть відповідати за „гріщи" суспільно - кредитовців, а головно за недодержання - обітниці відносно виплачування 25 долярових дивіденд місячно кожному повнолітньому мешканцеві Алберти. У той спосіб можна буде й честь зберегти і легким способом здобути назад загрожені посольські мандати. Таке то життя!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

САВТПОРТ, КОНН. Місячні збори відділу 84. відбудуться 12. листопаду, в годині 3. пополудні. Проситься, щоби прийти на означену годину. — М. Ґудзів, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Місячні збори Тов. Дністер, від. 310., відбудуться 11. листопаду, в год. 8. ввечір точно, в мітінговій галі, де завше. Проситься прибути, бо маємо досить до полагодження і звіт з балю. Проситься приносити гроші на мітинґ і разом за тікети. Проситься привести нових членів до Тов. і У. Н. Союзу і вписати свої діти. З неприявними на мітинґу членами поступиться після статуту. — В. Венгринович, предс.; С. Пелехатий, кас.; М. Більський, секр.

АНТЕНА РАДІОВОЇ СТАЦІЇ, що займається пересилкою телевізійних світлин.

Л — н.

В НЕТРАХ ЛІБІЇ

Жар південного сонця зовсім не здержує туристів. Вигідні автокари завжди прямують до Бенґазі, Тріполі — найчарівніших міст Лібії. Такий уже здавна завівся звичай, що літні місяці стягають туди безліч европейців.

Дивовижно виглядають оті південні міста, коли заїхати в їх вулиці. Скрізь виринають просторі площі-городи, а серед них дерев'яні хати. Тамошня вулиця не має ніяких познак нашого міста. Хоч — слід згадати — деякі околиці Лібії основно між собою ріжняться. Навіть у зовнішньому вигляді тубільців можна стрінути безліч ріжниць.

Ось араби Тріполі є здебільша низького, або середнього росту, а їхній одяг наскрізь ефектовний. Зновже у Бенґазі зустрінете кремезних і високих мужчин з гарними обличчями. Їхня ноша має теж льокальний характер. Засадничо ніякий араб не зробить кроку без турбану й гарами (білого плаща). Головно на півдні, недалеко пустині, де гаряче підсоння вимагає відповідної одежі, тобто легенької, білої накидки й зверхнього накриття голови.

Коли европеєць завитає до Лібії, то вперше чергу старається відвідати арабські оселі. Всі вони зосереджують у собі безліч цікавих творів мистецтва та народніх звичаїв і обичаїв. Слід лише зайти до „імама" (араб. духовник), а він радо опроваджуватиме по всіх закутинах. Очевидно, зразу запрезентує більші мечети, яких в арабській провінції начиляють аж сорок. Слід згадати, що своєю імпозантністю звертає на себе увагу мечет Решід-паша. Це справжній архитвір мистецтва. Всі його стіни вирізьблені ніжними взорами, як сіть павутиння. Крім цього видніють ще на зеленому тлі написи з Корану. Біля одної стіни виринає взористий „мімбар" (проповідальниця), а далі „мірaб", що невпинно вказує напрям Мекки... В її сторону повертаються очі арабів при кожній молитві.

Нові мечети мають уже „сталле", тобто місця, призначені для жінок. Це доволі дивовижно звучить, коли ближче пригадати собі Оріент і його релігію. Одначе відлам ісляму — „гамбалі" — дозволяє врешті жінці заходити до святині.

Дуже багато мечетів, що повстали ще в першій половині XVIII. століття — сьогодні виглядають оплакано. Мур знищений, іноді сиплеться в румовище, але ніхто не звертає на це уваги. Єдині різьби, оті своєрідні-чудні різьби, стягають до цих прастарих святинь безліч закордонних туристів.

Малі арабські оселі залиті жаром літнього сонця. Тож дорога між хатинами вся закрита піддашам. Населення всілякими способами захищає себе перед жарким промінням.

При головних шляхах, куди проїжджають гості з ріжних закутин світу, розставлені заходи столики з виробами арабів. Видніють там ріжнобарвні килими, прикраси, арабські нашийники, головно звертають на себе увагу шкіряні торбини й мошонки з крикливими взорами.

Знов жеж в европейських дільницях пливе зовсім інше життя. Вони здебільша замешкані італійцями. Лібія має безліч новочасно розбудованих осель, де видніють величаві святині, що нагадують церкви; не бракує там театрів, розривкових льокалів, парків, тощо. Отже більші осередки італійської кольонії зовсім нагадують Европу, крім жахливо гарячих днів, що настирливо томлять кожного европейця.

Не від речі буде згадати, що на особливу увагу заслуговує новочасно розбудована пристань, куди невпинно прибувають торговельні кораблі, здебільша італійські, а не бракує теж грецьких і египетських. Ці останні заїздять тепер у пристань щораз частіше. Від тієї пори, коли Італія перекинула свою владу до Етіопії, торговля зо східнім сусідом значно зросла.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 11. листопаду, в годині 8. ввечір, в гали укр. прав. церкви, 675 Савт 19. вул. Кожний член обовязаний прибути на збори й заплатилти свої вкладки. Упоминається членів, щоби численніше приходили на збори, бо літні вакації минулися, тож пора би подбати про Товариство і У. Н. Союз. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Всі члени повинні явитись на ці збори. Важні справи до вирішення. — Уряд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 11. листопаду, в годині 6:30 вечором, в домі Укр. Громади, 3322 Н. Лавренс ул. На порядку нарад є важні справи. Обовязком кожного члена є прибути на збори. Також проситься членів, котрі забрали тікети на 45-літній ювилей У. Н. Союзу, щоби були ласкаві принести гроші, а хто не спродав, то звернути тікети. Довгуючі члени хай прийдуть вирівняти свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Рівнож даємо вам, члени, до відома, що як член довгує по 6—7 місяців і не заплатить за місяць листопад, буде суспендований, бо ми маємо ухвалу, що не можна члена тримати у відділі, як він має довгу коло 35 дол. Ухвала є, що як член не платить 2 місяці, а не прийде на третій і не заплатить, то також маємо його суспендувати, а ті, що мають більший довг, змушені платити місячні вкладки точно, як також сплачувати довг, по скільки можливо. Тож проситься вас, члени, триматись порядку, щоби потім не було нарікань. Хтоб бажав уписатись до У. Н. Союзу, або своїх дітей, хай буде ласкавий прийти на мітінг. — Іван Сорока, предс.; Іван Бішка, кас.; Іван Сорока, секр.

КІНЬ ВИГИБАЄ

Департамент рільництва подає, що ріжні кінські недуги й низьке число народин лошат далі зменшують і так спадаюче число коней в Америці.

Департамент подавав на початку цього року, що в Америці є коло 10 мілонів 800 тисяч коней та коло півпята міліона мулів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГАМТРАМК, МІШ. Місячні збори Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в год. 1:30 пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Грейлінґ ул. Маємо дуже важні справи до полагодження. Тому проситься всіх членів, як мужчин так і женщин, бо ті справи є дуже інтересні. Тому, шановні члени, будьте так добрі і прийдіть на ті збори та послухайте, які то важні справи ми будемо мати. Проситься довгуючих членів платити по можности бо в противнім разі будуть суспендовані. Ще одна справа, і то найважніша: як знаете, У. Н. Союз обходить цього року сорокпять-літній ювилей. На всякі ювилеї робиться якісь „супрайси". Тому буде добре, як кожний член приєднає одного нового члена. То буде дуже добрий „супрайс" для У. Н. Союзу. Ану, члени, зробіть Союзові такий „супрайс" і приєднаймо 45 нових членів! — М. Шарап, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Ів. Франка, від. 334., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в 12. годині вполудне, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься членів вирівняти свої довги. Хто довгує в Товаристві, щоби не переписував довгу на наступний рік. — Задерецький, предс.; Стефан Морозович, фін. секр.-кас.; Іван Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. Збори Бр. св. Вас. Великого, від. 364., відбудуться в неділю, 12. листопаду, зараз по Службі Божій, в гали церковній. Обовязком кожного члена бути на зборах, бо є важна справа до вирішення. Напоминається довгуючих, щоб вирівняли свою залеглість, щоби не переносити довгу на наступний рік. Також проситься по можливости сплатити процент від опзички до У. Н. Союзу. Член, що схоче календар У. Н. Союзу на 1940 рік, повинен дати замовлення на зборах, або у секретаря. Також будеться принимати нових членів до У. Н. Союзу і Бр. без вступного. — Мих. Бурко, предс.; Ст. Кравчук, кас.; В. Сподар, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є багато важних справ до порішення. Заразом пригадується членам, щобя на тих зборах були приготовані вирівняти за тикети на ювилейне свято У. Н. Союзу, яке відбудеться 26. листопаду. Початок зборів у годині 1. пополудні. — Уряд.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Місячні збори Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в укр. правосл. галі на Нюпорт Ев., в годині 1:30 пополудні. Взивається всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки. Ті члени, котрі були суспендовані минулого місяця, коли зголосяться цего місяця і заплатять свої вкладки, будуть приняті наново до Союзу. — В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Лука Демчук, секр.

IRONDEQUOIT, N. Y. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в 2. годині пополудні, в тов. Дроня. Проситься членів прибути на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в годині 12:30 пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. Зогляду на концерт, просимо прийти начас. Панове Союзовці, вже тільки два тижні нас ділить, як зійдемося всі в присутности головного урядника пошанувати память тих, котрі мали стільки любови до свого поневоленого народу, що не жаліли ні труду ні часу і так як на ті часи, так як вміли і знали, організувалися при Батькові-Союзі, а ми нині маємо ту честь бачити і користуватися тими здобутками, і маємо що передати своїм дітям, але на жаль багато ще не пізнали, хто той Батько-Союз. Отже чия родина ще не є в Союзі, хай це зробить безпроволочно. Я вірю, що всі ми, а особливо ті, котрі ще в тім році нічого не придбали, зроблять це в тім місяці, а додержимо того, що було з початку року приобіцяно. Я вірю, що так і буде. — Іван Форись, предс.; Петро Кізел, секр.; Ілля Андрусевич, кас.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори відділу 280. відбудуться в неділю, 12. листопаду, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Присутність усіх членів на цих зборах є обовязкова. Рівнож повідомляється всіх членів, що платять до тов. каси, що на минулих зборах зайшла ухвала, що кожний член має в тім місяці заплатити по доляру. Таксамо, щоби всі члени старалися платити начас. У противнім разі поступиться після статута. — Р. Рубльовський, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в год. 1:30 пополудні, в галі церковній. Проситься всіх членів прибути на збори та вирівняти своївкладки. Шановні члени! аМйте на уварі, що тов. каса не може докладати що року сотні долярів до вкладок, бо за кількa років випорожните касу і не буде чим заплатити хорим. Приєднуйте нових членів старших і дбайте, щоби ваші діти були асекуровані в своїй рідній організації. — Микитинський, Лиско, Дмитрів.

ТОЛІДО, О. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Просимо кожного члена й членицю прийти на означений час, бо маємо багато важних справ до полагодження. Пригадуємо довгуючим членам, щоби по зможности сплачувати свій довг. — Дмитро Медецький, предс.; Микола Скотинський, кас.; Іван Кульматицький, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в 12. годині в полудне, на салі церковній при Оклей і Райс ул. На зборах між іншими справами буде представлений звіт з 30-літнього ювилейного концерту нашого відділу. Приявність всіх членів і члениць є конечно пожадана. Просимо членів, довгуючих до відділової каси, постаратися вирівняти до кінця цього року свої довги, щоби не було потреби переносити довгу на наступний рік. — Ф. Васильовський, предс.; О. Любас, кас.; Т. Шпікула, секр.

ГАРНА КОТЮГА.

До Ню Йорку приїхала з Европи графиня Силвія де Фльоні, що родилася в Америці. Має вона з собою освоєного дикого кота з породи чіта, що вважається найскорішим бігуном серед звірят. Вона хоче подарувати його якомусь звіринцеві.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Збори 204. відділу відбудуться в суботу, 11. листопаду, в год. 8:15 ввечір, в галі укр. прав. громади, 334 Іст 14. вулиця. — М. Близнак, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в год. 3. попол. Урядники будуть збирати вкладки від членів зараз по обіді. Уряд Тов. взиває всіх членів обовязково бути на цих зборах, бо є важна справа щодо уплянування поїздки на 30-літній ювилей Зап. Січи в Обурн, на який наше Тов. запрошене. Також інші важні справи. Отже кожний член обовязаний конечно бути на цих зборах. — Іван Пігуляк, предс.; Іван Лесюк, фін. секр.; Андрій Кудлик, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Українського Національного Тов. Дністер, від. 361., відбудуться дня 11. листопаду в годині 8. ввечір, під ч. 217-219 Іст 6. вул. На порядку дня є важні справи, котрі мусять бути вирішені. Крім того є справи будучі, що їх так само з конечности муситься на цих зборах порушити. Крім того почуємо всі справу, на котру всі довго очікуємо, бож усе справи вирішують члени на зборах, там, де їм місце. Нові члени, котрі ще не зложили приречення, і хто з членів має нового члена, нехай старається прибути, щоби опісля не переривати зборів, бо організація тільки тоді стає не похитною, коли члени виконують те, що на зборах ухвалять. Ми всі як один повинні це зрозуміти. Не явившийся член на збори заплатить кару після статуту. — Теодор Гулька, рек. секр.

ҐВАЙТСТОН, Н. Й. Мітинґ Тов. Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 11. листопаду, в 8. годині ввечір, в домі тов. Стефана Кузьми, 150-37 — 12 Ровд. Обовязком всіх членів прибути на цей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після статуту. — М. Мрикало, предс.; М. Баран, кас.; М. Дзярський, секр.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 268., відбудуться в неділю, 12. листопаду, в 2. годині пополудні, в У. Н. Дому, 2171 Ваkелінс ул. Проситься місцевих і позамісцевих членів і члениць явитися на згадані збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівняли свої залеглости. Хто бажав би стати членом У. Н. Союзу, або вписати діти, нехай зголоситься на збори. — М. Андріів, предс.; Г. Михалюк, кас.; Т. Омелян, секр.

СМЕРТЬ У ПОЖАРІ ДОМУ

Троє дітей і молода дівчина згоріли підчас пожару дому Едварда Гариса в Плейнфілді, Ню Джерзі. 15-літній хлопець вискочив з горіючої спальні на другому поверсі крізь вікно й лежить нині в шпиталі сильно побитий.

Власник дому перший відкрив пожар, котрий, на його думку, почався від нафтової печі в кухні. Він є каліка і, як став шукати своїх милиць, побачив, що вони вже згоріли. Через своє каліцтво й дим та полумя він не міг дістатися до своєї родини, щоб їх рятувати. Лише посуваючися при помочі крісла вспів він утекти з дому.

ВІДКРИЛИ ШКОЛУ ДЛЯ ПОСЛУЖНИЦЬ НА ЛІТАКАХ

На летничому майдані Ля Ґвардії на Норт Бічу, в нюйорській дільниці Квінс, відкрито школу для дівчат, що служать на літаках. Курс триває 6 тижнів. На перший курс зголосилося 23 дівчат.

НАЗВА СТРАВИ І ЇЇ СМАК

На першому конґресі куховарської штуки, що зібрався недавно в готелі Волдорф-Асторія в Ню Йорку, рішено повести кампанію проти чужинецьких імен для ріжних страв на списах у ресторанах, бо, мовляв, такі чужі імена не причиняються до популяризації страв.

Пасажирі, що висідають з авта, не повинні бути лицем звернені до заду авта. Перше авто повинно станути, поки друге авто рушить з місця. Друге авто не повинно минати стоячого авта з лівої сторони.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 2. листопаду, 1939. р. помер у Ютика, Н. Й.,

ВАСИЛЬ БІЛОВУС,

член Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 58. У. Н. Союзу.

Покійний вступив до У. Н. Союзу 29. лютого 1924. року. Походив зо села Трустяник, повіт Бережани, Західня Україна. Був самотний. Полишив брата в Дітройті і дві сестрі, Теклю й Катарину, в старім краю. Похорон відбувся в неділю, 5. листопаду, пополудні.

Земля Йому пером!

М. Романів, секр.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ (13)

З великим здивуванням дивився Тарзан з дерева на те місце, на якім він убив та залишив мертвого дикуна. Це неможливо, щоб його тіло зїли гієни! Останні були б лишили кістки та якісь інші сліди своєї присутности. А тут навіть не було знаку, щоб хто те тіло волік по землі. Тарзан певно був би слід завважив.

Лишалось лиш одне припущення: хтось підняв те тіло догори і так його заніс в інше місце; а не міг цього ніхто інший зробити, тільки товариші великана, що, видно, замешкували ті околиці. Таке припущення було не лиш одиноке, але й зовсім правдоподібне. Вслід за тим Тарзан почав думати про небезпеки, що з цього випливали.

Треба було з тих околиць чимскоріше забиратись. Тарзан поспішно удався до своїх приятелів, щоб їх про це попередити. В серці він мав таке переконання, що дикуни вже розіслали погоні, щоб знайти вбивників свого товариша. Вранці вони всі поріднили чимскоріше втікати в інші сторони і так спасатись від небезпеки.

Як лиш почало сіріти, Тарзан поспішно позносив своїх приятелів на землю і разом вони розпочали свою поспішну подорож, на яку лиш непроглядні нетри їм дозволяли. Але вони не вспіли ще далеко зайти, коли почули в нетрах якісь глухі бубни. Бубнінг було дивне і непривітливе, що подорожним робилось моторошно.